

Esra TAYAZ¹
Orcid: 0000-0001-6614-8401

Ayşegül KOÇ¹
Orcid: 0000-0003-1179-5550

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık
Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara

Sorumlu Yazar (Correspondence Author):

Esra TAYAZ
esratayaz@gmail.com

Anahtar Sözcükler:

Yaşlı ayrımcılığı; hemşirelik; yaşlı;
tutum.

Keywords:

Ageism; nurse; elderly people;
attitude.

Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına Yönelik Tutumları

Attitudes of Nursing Students Towards Ageism

Gönderilme tarihi: 11.06.2021

Kabul tarihi: 23.03.2022

ÖZ

Amaç: Yaşlanma, fiziksel ve psikolojik sorunları beraberinde getiren bir süreçtir. Bu süreçte tedavi ve bakım gereksinimleri de artmaktadır. Hemşirelik mesleğini yapan profesyoneller bunun farkına varmalı ve yaş ayrıtmeksizin her bireye insan olarak gerekli bakım vermelidir. Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, 15.09.2020-01.11.2020 tarihleri arasında hemşirelik bölümünde eğitim gören, katılmayı kabul eden öğrencilere, onamları alınarak online ortamda uygulanmıştır. Çalışma Ankara'daki devlet üniversitelerinde eğitimine devam eden 1744 hemşirelik öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma verileri toplanırken "Demografik veri formu" ve "Yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeği" kullanılmıştır.

Bulgular: Yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeğinin toplam puan ortalaması 70.05±7.27 olarak bulunmuştur. Bu doğrultuda öğrencilerin yaşlı ayrımcılığı tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeği puan ortalaması ile cinsiyet, sınıf, çevresinde bakıma muhtaç yaşlı varlığı arasında anlamlı fark bulunmuştur. Yaşlılığın Yaşamını Sınırlama alt boyut puan ortalaması ile cinsiyet, ailede yaşlı birey varlığı arasında, Yaşlıya Yönelik Olumlu Ayrımcılık alt boyut puan ortalaması ile ailede yaşlı birey varlığı arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Yaşlıya Yönelik Olumsuz Ayrımcılık alt boyut puan ortalaması ile sınıf, çevresinde bakıma muhtaç yaşlı varlığı, ailedeki yaşlı bireyin yaşadığı yer ve ailede yaşlı birey varlığı arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar vardır (p<0.05).

Sonuç: Ölçekten alınan puan arttıkça yaşlıya yönelik tutumun olumlu yönde değişmektedir. Bu bağlamda öğrencilerimizin yaşlıya yönelik tutumlarının olumlu olduğu düşünülebilir. Elde edilen sonuçlar hemşirelik öğrencilerine genellenebilir. Mezuniyet sonrası yaşlılara bakım sağlayacakları için öğrencilerde yaşlıya yönelik olumlu tutum geliştirmek için müdahaleler ve müdahale çalışmaları önerilebilir.

ABSTRACT

Objective: Aging is a process that brings along physical and psychological problems. In this process, treatment and care requirements also increase. Nursing professionals should be aware of this and every individual should be given the necessary care as a human regardless of age. This research was conducted to determine the attitudes of nursing students towards ageism.

Methods: The research was applied to the students who were educated in the nursing department between 15.09.2020 and 01.11.2020 and accepted to participate in the online environment by taking their consent. The study was carried out with 1744 nursing students continuing their education at state universities in Ankara. "Demographic data form" and "Age discrimination attitude scale" were used while collecting the study data.

Results: The mean total score of the age discrimination attitude scale was found to be 70.05±7.27. In this direction, it was concluded that the attitudes of the students towards ageism were positive. A significant difference was found between the age discrimination attitude scale mean score and gender, class, and the presence of elderly people in need of care in their surroundings. A significant difference was found between the mean score of Limiting the Life of the Elderly and gender, the presence of an elderly person in the family, and the mean score of Positive Discrimination Against the Elderly and the presence of an elderly person in the family. There are statistically significant differences between the Negative Discrimination Against the Elderly sub-dimension mean score and the class, the presence of the elderly in need of care, the place where the elderly person lives in the family, and the presence of an elderly person in the family (p<0.05).

Conclusion: As the score obtained from the scale increases, the attitude towards the elderly changes positively. In this context, it can be thought that our students' attitudes towards the elderly are positive. The results obtained can be generalized to nursing students. Interventions and intervention studies can be recommended to develop a positive attitude towards the elderly in students, as they will provide care for the elderly after graduation.

Kaynak Gösterimi: Tayaz, E., Koç, A. (2022). Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına Yönelik Tutumları. *EGEHFD*, 2022, 38(2): 86-94
Doi:10.53490/egehemsire.950970
How to cite: Tayaz, E., Koç, A. (2022). Attitudes of Nursing Students Towards Ageism. *JEUNF*, 38(2):86-94. Doi:10.53490/egehemsire.950970

GİRİŞ

Teknolojinin ilerlemesi, sağlık alanındaki gelişmeler ve yenilikler, hastalıklara yönelik yeni tedaviler gibi birçok neden yaşam süresinin artmasına yol açmıştır (Tunçay, 2020). Çoğu düşük ve orta gelirli ülkelerde olmak üzere 60 yaş ve üstü 1 milyardan fazla insanın var olduğu Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından bildirilmiştir. Dünyanın dört bir yanındaki nüfus, geçmişe göre daha hızlı yaşlanmaktadır. Bu demografik değişim, toplumun hemen hemen tüm yönlerini etkilemesi nedeniyle DSÖ 2020-2030 yılını sağlıklı yaşlanmanın on yılı olarak ilan etmiştir (WHO, 2020). Demografik dönüşüm sürecinde olan Türkiye’de, doğum ve ölüm sayısında azalma, sağlık alanındaki gelişmeler, yaşam standardında artma, refah düzeyinde artma ve yaşam süresinin uzaması nedenleriyle nüfusun yaş yapısında değişimler olmuştur. Türkiye’de yaşayan yaşlı oranı 2020 yılında %9,5, 2025 yılında %11,0, 2030 yılında %12,9, 2040 yılında %16,3, 2060 yılında %22,6 ve 2080 yılında %25,6 olacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda yaşlıların bağımlılık oranları, çalışma çağındaki bireylerin bakmakla yükümlü olduğu yaşlı oranlarında da yükselme olmuştur (TUIK, 2021).

Yaşlı ayrımcılığı, insanları yaşa dayalı kategorileştirme, önyargı ve ayrımcılık olarak tanımlanmaktadır (Officer ve diğerleri, 2016). İnsanların yaşlı bireylere karşı olumlu ya da olumsuz tutumları bulunmaktadır ve yaşlı ayrımcılığı bu tutumların tümünü içermektedir. Olumlu tutumlar yaşlı bireyi bilgili, tecrübeli, sevecen, özgür görmek, olumsuz tutumlar ise yaşlı bireyi hasta, bağımlı, çirkin, verimsiz, kısıtlı görmek olarak belirtilmiştir (Kim, Noh ve Chun, 2016). Aynı zamanda emeklilik, kronik hastalıklar ve beraberinde gelen fiziksel gerilemeler, bakım gerektiren durumların sonucunda ortaya çıkan ekonomik sorunlar da olumsuz tutumlara neden olmaktadır (Buz, 2015). Yaşlı ayrımcılığının toplumlarda ortaya çıkmasının nedenleri arasında ölüme karşı duyulan korku, gençliğe, bedensel güzelliğe ve cinselliğe verilen önem, ekonomik verimliliğe ve üreticiliğe verilen önem yer almaktadır (Liu, Norman ve While, 2013).

Yaşlı bireye ilişkin tutumlar, zamanla kültürden kültüre değişiklik göstermiştir. Genel olarak bakıldığında yaşlı toplumda saygı gören ve deneyimli olarak düşünülen bireyler olmalarına rağmen yaşlıya ilişkin olumsuz tutumlar da mevcuttur (Tunçay, 2020). Yaşlı bireyin herhangi bir konu hakkında fikrinin alınmaması ya da anlamayacağı düşüncesi ile onunla konuşulmaması olumsuz tutuma birer örnektir. Yaşlı bireyler arasında yaş ayrımcılığına bağlı sağlık eşitsizliklerinin hem yapısal düzeyde hem de bireysel düzeyde olabileceği öne sürülmektedir (Levy, 2017). Yapısal düzey ve bireysel düzeydeki yaş ayrımcılığı, ayrılmaz bir şekilde birbirine bağlantılıdır. Çünkü yapısal düzeyde söz ve eylemlerle yayılan yaşlanmanın aşağılayıcı görüşleri bireysel düzeyde de özümseir (Levy, 2009).

Yaşlıların savunmasız ve tehdit altındaki bireyler olarak görülmesi yaşlı ayrımcılığının göstergesidir. Hemşireler yaşlı bireye olan saygılarından dolayı olumlu yaşlı ayrımcılığı tutumuna sahip olduklarını bildirmelerine rağmen yaşlı bireyi değerlendirirken farkında olmadan kişinin özerkliğini ve eylemini gasp etme eğilimindedirler (Kagan, 2020). Hemşireler, yaşlı bireyleri bağımlılık merceğinden görürler ve akut bir hastalık sırasında yaşlıyı en savunmasız durumda gördükleri için onlara yönelik olumsuz düşünme eğilimlidirler (Dahlke, Phinney, Hall, Rodney ve Baumbusch, 2015). Higgins ve diğerlerinin nitel olarak yaptıkları bir çalışmada, yaşlıya yönelik sunulan olumlu ve olumsuz senaryolardan olumsuz senaryoların daha çok tartışıldığını bildirmişlerdir. Çalışmanın sonucunda ise yaşlıya yönelik iki olumsuz alt tema bulduklarını, olumsuz düşüncelerin daha yoğun olduğunu ortaya koymuşlardır (Higgins, Der Riet, Slater ve Peek, 2007).

Sağlık hizmeti sağlayıcıları, genç yetişkinlerin yaşamlarının yaşlı bireylerin yaşamlarından daha değerli olduğuna inanması sebebiyle sınırlı sağlık kaynaklarının kullanımında genç yetişkinlere öncelik verilmesi gerektiğine inanmaktadırlar (Gipe ve Kerstein, 2018). Bu yaşlılık inancı, sağlık kaynaklarının farklı yaş grupları arasında adil olmayan bir şekilde paylaşılmasına yol açarak, yaşlı yetişkinlerin ihtiyaç duydukları sağlık hizmetlerini alamamasına neden olmaktadır (Krütti, Rosemann, Törnblom ve Smieszek, 2016). Sonuç olarak olumsuz yaşlı ayrımcılığı sağlık hizmetlerinde önceliğin belirlenmesinde, koruyucu sağlık hizmetlerinin hayata geçirilmesinde, yaşlı bireylerin sağlık hizmetine ulaşımında, sağlık çalışanlarının geriatri alanında uzmanlaşmalarında, yaşlılığa yönelik politikaların etkin olarak uygulanmasında yaşanan sorunlara doğrudan veya dolaylı olarak etkisi olmaktadır (Buz, 2015; Özdemir ve Bilgili, 2014).

Dünya nüfusunun yaşlanmasına ve yaşlı bireylerin sayısının giderek artmasına karşın hemşire sayısının yetersizliğinin devam etmesi sebebiyle geriatri alanında uzmanlaşmış ve yaşlı yetişkinlere bakmaya istekli daha fazla hemşireye ihtiyaç duyulmaktadır (Rababa, Al-Dwaikat ve Almomani, 2020). Öğrenciler çok çeşitli kültürlerden gelmektedirler, bu nedenle yaşlanan ve yaşlı insanlarla farklı aile içi rollerde denk geldikleri kabul edilmektedir. Fakat, kliniklerde yaşlanma ve yaşlılarla ilgili olumsuz düşüncelere sahip hemşirelik ve sağlık bakımı kültürlerine maruz kalabilirler (Higgins ve diğerleri, 2007). Hemşirelik öğrencileri ilerleyen zamanlarda sağlık ekibi içerisinde yer alacaklardır. Bu nedenle hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireye bakım verirken, topluma rehberlik hizmeti sırasında yaşlı ayrımcılığına yönelik olumlu tutum sergilemeleri, yaşlılık ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmaları önemlidir. Hemşirelik eğitimi sırasında hemşirelik öğrencilerine yaşlılık ile ilgili yeterli bilgi verirken, öğrencinin yaşlı bireye yönelik olumlu tutumlar geliştirilmesini sağlamak için kuruma ve eğiticilere önemli görevler düşmektedir (Olak ve Tümer, 2017).

Yaşlanma, fiziksel ve psikolojik sorunları beraberinde getiren bir süreçtir. Bu süreçte tedavi ve bakım gereksinimleri de artar. Hemşirelik mesleğini yapan profesyoneller bunun farkına varmalı ve yaş ayırt etmeksizin her bireye insan olarak gerekli bakım verilmelidir. Özellikle teknolojideki gelişmeler, tedavilerle birlikte yaşam süresinin uzaması sebebiyle an itibari ile daha da önemi artmıştır. Veriler ışığında, gelecek yıllarda ülkemizde yaşlı nüfusunun ve bağımlı yaşlı bireyin sayısının da artması yaşlı ayrımcılığında artmaya sebep olabilir. Bu nedenle, yaşlı bireye yönelik olumsuz düşüncelerin farkına varılması, olumlu tutum geliştirilmesi bu hususta önem arz etmektedir. Olumlu tutum geliştirmek için öncelikle öğrencilerin tutumlarını belirlemek gerekmektedir. Bu sebeple araştırma hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Şekli

Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacı ile tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın Gerçekleştirildiği Yer Ve Zaman

Araştırmanın verileri 15.09.2020-01.11.2020 tarihleri arasında toplanmıştır. Ankara ilinde hemşirelik bölümünde eğitim gören tüm öğrencilere online ortamda demografik form ve Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği doldurulmuştur. Araştırma gönüllülük esasına dayanmaktadır. Gönüllü olan öğrencilerden onamları alınarak çalışma gerçekleştirilmiştir.

Evren-Örneklem

Araştırmanın evrenini Ankara'daki devlet üniversitelerinin hemşirelik bölümünde eğitim gören tüm öğrenciler (n=4.327), örneklemini ise Ankara'daki devlet üniversitelerinin hemşirelik bölümünde eğitim gören, online olarak ulaşılan ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan hemşirelik öğrencileri oluşturmuştur. Ankara ili başkent olması, göçün fazla olması, birçok şehirden öğrencinin okumak için bu şehri tercih etmesi, örneklemin genellenebilir olması nedeniyle Ankara ili seçilmiştir. Araştırma, katılmayı kabul eden, online onamları alınmış 1744 hemşirelik öğrencisi ile çalışma tamamlanmıştır. Ankara'daki okullar belirlenerek burada okuyan öğrencilere online platformlardan ulaşılmıştır. Evrenin %40.34'üne ulaşılmıştır. Araştırmaya dahil edilme kriteri olarak 18 yaş üstü olmak, hemşirelik bölümünde okumak, Ankara'da okuyor olmak olarak belirlenmiştir. Dışlanma kriteri olarak Türkçe bilmiyor olmak olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında demografik veri formu ve Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ) kullanılmıştır.

Demografik veri formu: Form araştırmacılar tarafından literatür incelenerek oluşturulmuştur (Bahadır-Yılmaz, 2018; Olak ve Tümer, 2018; Rababa ve diğerleri, 2020). Formda toplamda 13 madde bulunmaktadır. Öğrencilere yaş, cinsiyet, en uzun yaşanan yer, kardeş sayısı, çevredeki yaşlı durumu, bakıma muhtaç yaşlı durumu, ailedeki yaşlı bireyin yaşadığı yer, aynı evde yaşıyorlarsa evin durumu ve yaşlıya ait oda varlığı sorgulanmıştır.

Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği: Ölçek 2008 yılında Vefikuluçay tarafından geliştirilmiştir. Ölçek üç alt boyuttan oluşan, yirmi üç maddesi bulunan beşli likert bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan "115" ve en düşük puan "23" olarak belirlenmiştir. Ölçekten yüksek puan alınması, yaşlı ayrımcılığına yönelik olumlu tutumu belirtmektedir. Olumlu tutum maddeleri (madde numaraları: 2, 4, 6, 7, 8, 9, 13, 20, 23) ve olumsuz tutum maddeleri (madde numaraları: 1, 3, 5, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22) ölçek maddeleri arasında yer almaktadır. Olumsuz tutum maddelerinin ters puanlandığı araştırmacı tarafından belirtilmiştir. Ölçeğin alt boyutları "Yaşlılığın yaşamımı sınırlama" (madde numaraları: 1, 5, 12, 14, 17, 19, 21, 22, 23), "Yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık" (madde numaraları: 2, 4, 6, 7, 8, 9, 13, 20) ve "Yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık" (madde numaraları: 3, 10, 11, 15, 16, 18) olarak belirlenmiştir. YATÖ'nün geçerlik-güvenirlik çalışması Vefikuluçay tarafından 2008 yılında yapılmıştır ve Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,80 olarak bulunmuştur. Çalışmamızda ise Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,57 olarak bulunmuştur.

Araştırmanın Uygulanması

Çalışmaya katılan öğrencilere demografik veri formu ve Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği "Google Form" uygulaması kullanılarak online ortamda uygulanmıştır. "Google Form"un ilk bölümünde çalışma hakkında bilgilendirme metni, çalışmaya katılımın gönüllülük esasına dayandığına dair bilgilendirme ve çalışmaya katılmayı kabul edildiğini onaylamak için evet/hayır formatında cevap bölümü oluşturulmuştur. Öğrenciler onam butonunu işaretleyip, kabul ettikten sonra demografik veri formu ve YATÖ'nün maddelerine ulaşabilmektedirler. Ankara'da bulunan üniversitelerde okuyan öğrencilere Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı aracılığı ile ulaşılmıştır. Öğrencinin okuduğu üniversitenin ilgili bölümüne, akademik çalışmanın öğrencinin kurumsal mailine yönlendirilmesi talep edilmiştir. Mail yolu ile ulaştırılan çalışmamıza ait forma öğrencilerin katılımı sağlanmıştır. Katılmayı kabul eden ve gönüllü olan öğrencilerden veriler toplanmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmadan elde edilen bilgiler bilgisayar ortamında Statical Package For Socail Science (SPSS) 20 Windows istatistik paket programı kullanılarak araştırmacılar tarafından bilgisayara aktarılarak, bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzde kullanılmıştır. Verilerin normallik dağılımları Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirilmiştir. Normal dağılan verilerde ortalama, normal dağılım olmayan değerlerde ortanca değeri verilmiştir. Ölçek toplam puanları ve değişkenlerin değerlendirilmesinde normal dağılıp dağılmadıklarına göre Mann-Whitney U testi, t testi, One-way ANOVA testi uygulanmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya katılan öğrencilerin adı-soyadı kodlandı ve çalışmalar numaralandırılarak bilgi gizliliği sağlanmıştır. Ankara'daki üniversitelere iletilen formların kurum tarafından öğrencilere iletilmiştir. Araştırmanın etik açıdan uygunluğunun değerlendirilmesi amacıyla bir üniversitenin Etik Kurulu'ndan (07.09.2020 tarihli 09 karar numarası) izin ve kurum izinleri alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden online katılım izni alındı.

BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaşlarının ortancası 21 (min.-max: 17-45), kardeş sayılarının ortancası 3 (min.-max: 0-15) olarak bulunmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin %72.63'ünün kadın (n:1266), %47.46'sının en uzun yaşadığı yerin il (n:822) olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %40.37'sinin çevresinde bakıma muhtaç yaşlı olduğu, %66.80'inin ailesinde yaşlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin aile üyelerinden olan yaşlı bireyin yaşadığı yer değerlendirildiğinde, %39.45'inin kendi evinde eşiyle yaşadığı, %32.54'ünün çocukları ile birlikte yaşadığı ve %46.23'ünün müstakil sobalı evde yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yaşlıların %43.18'inin kronik hastalık nedeniyle tedavi gördüğü, birlikte yaşadıkları yaşının %38.93'ünün kendine ait bir odası olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilere Ait Değişkenlerin Yüzdelerle Dağılımları

Değişkenler	Gruplar	Örneklem(n)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	1266	72.63
	Erkek	478	27.37
Sınıf	1. sınıf	497	28.50
	2. sınıf	498	28.55
	3. sınıf	367	21.04
	4. sınıf	382	21.91
En uzun süre yaşanılan yer	İl	822	47.46
	İlçe	648	37.41
	Kasaba	98	5.66
	Köy	164	9.47
Çevrenizde bakıma muhtaç yaşlı varlığı	Evet	704	40.37
	Hayır	1040	59.63
Ailede yaşlı varlığı	Evet	1165	66.80
	Hayır	579	33.20
Ailenizdeki yaşlı bireyin yaşadığı yer	Kendi evinde yalnız	365	22.93
	Kendi evinde eşiyle	628	39.45
	Çocuklarının evinde	518	32.54
	Diğer	81	5.03
Yaşının kronik hastalık nedeniyle tedavi görme durumu	Evet	697	43.18
	Hayır	917	56.82
Yaşının bakıma muhtaç olma durumu	Evet	443	27.52
	Hayır	1167	72.48
Yaşlı ile yaşanan evin tipi	Müstakil kaloriferli	165	17.03
	Müstakil sobalı	448	46.23
	Apartman dairesi	316	32.61
	Gece kondu	18	1.86
	Diğer	22	2.27
Evde yaşlıya ait oda varlığı	Evet	378	38.93
	Hayır	593	61.07

Yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeğinin toplam puan ortalaması 70.05 ± 7.27 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyut puan ortalamalarına bakıldığında ise yaşlının yaşamını sınırlama alt boyut puan ortalaması 20.37 ± 3.88 , yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık alt boyut puan ortalaması 30.80 ± 5.17 ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyut puan ortalaması 18.88 ± 3.23 olduğu bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği ve Alt Boyut Puan Ortalamaları

Ölçek ve Alt Boyutları	$\bar{X} \pm SS$
Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği toplam puanı (Alınabilecek puanlar=23-115)	70.05±7.27
Yaşlının Yaşamını Sınırlama alt boyut puanı (Alınabilecek puanlar=9-45)	20.37±3.88
Yaşlıya Yönelik Olumlu Ayrımcılık alt boyut puanı (Alınabilecek puanlar=8-40)	30.80±5.17
Yaşlıya Yönelik Olumsuz Ayrımcılık alt boyut puanı (Alınabilecek puanlar=6-30)	18.88±3.23

Öğrencilere ait değişkenler ile YATÖ ve alt boyutlarının puan ortalamaları Tablo 3'te yer almaktadır. Değerlendirme sonucunda, erkeklerin kadınlara göre daha olumlu bir tutum sergiledikleri, erkeklerin yaşlının yaşamını sınırlama alt boyutunun kadınlara göre daha yüksek olduğu ve istatistiksel açıdan anlamlı olduğu bulunmuştur ($p=0.02$, $p=0.00$). Sınıf değişkenine göre ölçek değerlendirildiğinde YATÖ toplam puan ortalaması ile arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark birinci sınıf öğrencilerin puan ortalamasının dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır ($p=0.05$). Yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyut puan ortalaması birinci sınıf öğrencilerinde diğer gruplara göre daha yüksek olduğu ve istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p=0.00$). Çalışmaya katılan öğrencilerin çevresinde bakıma muhtaç yaşlı birey olması, olmamasına göre yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyut puan ortalamasının yüksek olduğu, bu farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p=0.01$). Ailede yaşlı bireyin olması durumu ile yaşlının yaşamını sınırlama alt boyutu ve yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık alt boyutu puan ortalaması arasında anlamlı bir fark vardır. Bu fark yaşlının yaşamını sınırlama alt boyutunda ailede yaşlı olmayan öğrencilerin puan ortalamalarının daha yüksek olmasından ($p=0.02$), yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık alt boyutunda ise ailede yaşlı olan öğrencilerin puan ortalamalarının daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır ($p=0.01$). Ailede yaşayan yaşlı bireyin yaşadığı yer ile yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu puan ortalaması arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0.04$). Ailede bakıma muhtaç yaşlı bireyin olma durumu ile YATÖ toplam puan ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu puan ortalaması arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Ailede bakıma muhtaç yaşlı birey olan öğrencilerin YATÖ toplam puan ($p=0.01$) ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur ($p=0.00$).

Tablo 3. Öğrencilere Ait Değişkenlerin YATÖ ve Alt Puanlarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği	Yaşlının Yaşamını Sınırlama alt boyut	Yaşlıya Yönelik Olumlu Ayrımcılık alt boyut	Yaşlıya Yönelik Olumsuz Ayrımcılık alt boyut
Cinsiyet				
Kadın	69.79±6.98	20.11±3.70	30.77±4.89	18.92±3.23
Erkek	70.75±7.75	21.06±4.25	30.90±5.85	18.79±3.24
	t:-2.306 p:0.02	t:-4.325 p<0.001	t:-0.433 p:0.66	t:0.765 p:0.44
Sınıf				
1. sınıf	70.53±7.57	20.39±3.99	30.89±5.17	19.25±3.31
2. sınıf	70.32±6.95	20.46±3.90	30.82±4.99	19.04±2.99
3. sınıf	69.88±7.15	20.19±3.64	30.83±5.14	18.86±3.27
4. sınıf	69.23±7.34	20.39±3.95	30.61±5.45	18.23±3.29
	F:2.661 p:0.05	F:0.341 p:0.79	F:0.226 p:0.87	F:7.887 p<0.001
Yaşadığı yer				
İl	69.93±7.21	20.34±4.08	30.75±5.12	18.83±3.27
İlçe	70.33±6.90	20.42±3.70	30.93±5.04	18.99±3.16
Kasaba	69.09±8.41	19.82±3.62	30.52±5.80	18.76±3.46
Köy	70.22±7.99	20.73±3.71	30.67±5.64	18.82±3.08
	F:1.006 p:0.38	F:1.183 p:0.31	F:0.286 p:0.83	χ^2 :3.555 p:0.16

Çevrenizde bakıma muhtaç yaşlı varlığı				
Evet	70.41±6.98	20.44±3.76	31.08±4.78	19.11±3.23
Hayır	69.80±7.45	20.46±3.96	30.61±5.41	18.73±3.22
	t:1.708 p:0.08	t:-1.262 p:0.20	t:1.886 p:0.05	t:2.414 p:0.01
Ailede yaşlı birey varlığı				
Evet	70.15±7.12	20.22±3.82	31.04±4.86	18.90±3.22
Hayır	69.87±7.54	20.66±3.99	30.34±5.70	18.86±3.25
	t:0.769 p:0.44	t:-2.240 p:0.02	t:2.506 p:0.01	t:0.200 p:0.84
Ailedeki yaşlı bireylerin yaşadığı yer				
Kendi evinde yalnız	69.76±6.92	20.38±3.79	30.64±4.83	18.75±3.20
Kendi evinde eşiyile	69.72±7.45	20.37±3.91	30.63±5.27	18.73±3.18
Çocukları ile birlikte	70.61±7.02	20.24±4.07	31.26±4.93	19.10±3.29
Diğer	70.84±7.17	20.56±3.58	30.73±5.30	19.56±3.23
	F:2.008 p:0.11	F:0.209 p:0.89	F:1.793 p:0.14	F:2.681 p:0.04
Ailedeki yaşlı bireyin kronik hastalıktan tedavi durumu				
Evet	70.08±7.12	20.24±3.88	30.99±4.90	18.85±3.28
Hayır	70.09±7.30	20.46±3.94	30.71±5.23	18.92±3.21
	t:-0.012 p:0.99	t:-1.116 p:0.26	t:1.111 p:0.26	t:-0.425 p:0.67
Ailede bakıma muhtaç yaşlı varlığı				
Evet	70.77±6.81	20.42±3.79	30.88±4.49	19.47±3.27
Hayır	69.82±7.36	20.34±3.96	30.80±5.31	18.68±3.22
	t:2.347 p:0.01	t:0.345 p:0.73	t:0.281 p:0.77	t:4.383 p<0.001
Yaşlı ile beraber yaşanan ev tipi				
Müstakil kaloriferli	69.48±8.23	20.27±4.78	30.41±5.78	18.80±3.44
Müstakil sobalı	70.70±7.47	20.66±4.01	31.04±5.34	19.00±3.25
Apartman dairesi kaloriferli	69.98±7.09	20.29±3.87	30.46±4.90	19.23±3.36
Gecekondu	70.56±10.72	20.61±4.65	30.06±7.74	19.89±3.18
Diğer	71.82±8.48	20.64±5.00	32.60±4.59	18.59±3.46
	χ^2 :5.684 p:0.22	χ^2 :1.928 p:0.74	χ^2 :8.637 p:0.07	χ^2 :3.382 p:0.49
Evde yaşlıya ait oda durumu				
Evet	70.36±7.78	20.36±4.14	31.01±5.23	18.99±3.25
Hayır	70.22±7.44	20.52±4.17	30.65±5.38	19.05±3.40
	t:0.294 p:0.76	t:-0.583 p:0.56	t:1.035 p:0.30	t:-0.255 p:0.79

t: t testi; χ^2 : Mann-Whitney U testi; F: One-way ANOVA

TARTIŞMA

Çalışmamızda hemşirelik öğrencilerinin yaşlıya yönelik tutumları olumlu olduğu belirlenmiştir. Demir ve diğerleri yaptıkları çalışmada hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına dair tutumlarını değerlendirmişlerdir. Çalışmada YATÖ toplam puan ortalamasının 79.49±9.04 olduğunu bildirmişlerdir (Demir, Bicer, Bulucu-Böyüksoy ve Özen, 2016). Demiray ve Dal Yılmaz'ın yaşlı ayrımcılığına yönelik yaptığı başka bir çalışmada YATÖ toplam puan ortalamasının 79.56±9.39, yaşının yaşamını sınırlama alt boyut puan ortalamasının 33.47±4.46, yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık alt boyut puan ortalamasının 28.91±5.28 ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyut puan ortalamasının 17.17±3.36 olduğunu bildirmişlerdir (Demiray ve Dal Yılmaz, 2017). Bahadır Yılmaz'ın yaptığı çalışmada YATÖ puan ortalaması 82.7±8.8, yaşının yaşamını sınırlama alt boyut puan ortalaması 35.5±5.0, yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık alt boyut puan ortalaması 29.0 ± 5.1 ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyut puan

ortalaması 18.1 ± 3.2 olarak bildirmiştir (Bahadır Yılmaz, 2018). Çalışmamızın bulguları Türkiye’de yapılan çalışmaların bulguları ile benzerlik göstermektedir. Mohammed ve Omar’ın hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada YATÖ toplam puan ortalamasının 54.07 ± 11.27 , yaşının yaşamını sınırlama alt boyut puan ortalamasının 20.31 ± 4.13 , yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık alt boyut puan ortalamasının 22.40 ± 6.27 ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyut puan ortalamasının 11.34 ± 3.54 olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Mohammed ve Omar, 2019). Çalışmamızın bulguları ile yurtdışında yapılan çalışmanın bulguları arasında farklılıklar mevcuttur. Bizim çalışmamızdan farklı olarak yaşlıya karşı tutumun olumsuz olduğu Mohammed ve Omar’ın çalışmasında vurgulanmıştır. Farklı olmasının nedeninin Türk kültüründe yaşlıya verilen değerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmamızda erkek öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumları ve yaşının kişinin yaşamını sınırladığına ilişkin algıları kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Güven ve diğerlerinin genel üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada kadın öğrencilerin yaşlılara yönelik tutumlarının daha olumlu olduğunu, yaşlıların yaşamını kısıtlama alt ölçeğinden erkeklere göre yüksek puan aldıklarını ve istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu belirlemişlerdir (Güven, Muz ve Ertürk, 2012). Altay ve Aydın’ın çalışmasında kadınların yaşının yaşamını sınırlama alt boyutu puan ortalamasının erkeklere göre daha düşük olduğu, erkeklerin olumlu ayrımcılık puan ortalamasının kadınlara göre daha düşük olduğunu bildirmişlerdir. YATÖ toplam puan ortalamasında anlamlı bir fark bildirmemişlerdir (Altay ve Aydın, 2015). Farklı çalışmalarda YATÖ toplam puan ortalamasının cinsiyet ile arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmışlardır (Baysal, Sarı, Taşkıran, Acar ve Akyıl, 2019; Gürel, 2019; Olak ve Tümer, 2018). Gürel’in yaptığı çalışmada ise kadınların olumsuz, erkeklerin ise olumlu alt boyut puan ortalamalarının daha yüksek olduğunu, kadınların erkeklere göre yaşının yaşamını sınırlama alt boyutu puan ortalaması daha yüksek çıktığını bildirmişlerdir (Gürel, 2019). Literatürde farklı bulguların olduğu görülmüştür. Bazı çalışma sonuçlarının bizim bulgularımız ile benzer olduğu bulunmuştur. Farklılığın ise aynı kültürde olunmasına rağmen bakıma muhtaç yaşlı ile maruziyetin daha fazla ya da az olmasıyla alakalı olabileceği düşünülmektedir.

Literatürde akademik yılın artması ile yaşlıya karşı olumlu tutumun artması konusunda tutarsızlıklar mevcuttur. Bazı çalışmalarda ilk yıl hemşirelik öğrencilerinin yaşlıya yönelik olumsuz tutumlarının mezuniyete kadar dönemde olumlu yönde değiştiğini ve aradaki farkın anlamlı olduğunu bildirmektedir (Altay ve Aydın, 2015; Bahadır Yılmaz, 2018; Gould, MacLennan ve Dupuis-Blanchard, 2012; Olak ve Tümer, 2018; Rababa ve diğerleri, 2020). Bazı çalışmalarda ise ilk yıldan mezuniyete kadar yaşlıya yönelik tutumda anlamlı bir fark olmadığını bildirmişlerdir (Gürel, 2019; Holroyd, Dahlke, Fehr, Jung ve Hunter, 2009; Koç, Kissal, Cital ve Onder, 2020; Swanlund ve Kujath, 2012). Çalışmamızda dördüncü sınıf öğrencileri diğer gruplara göre olumlu tutum sergiledikleri ve bu sonuç istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Yaşlı ile ilgili alınan ders içerikleri, klinikte yaşlıya bakım verme fırsatı nedenleri ile olumlu artışın olduğu düşünülmektedir.

Aşiret ve diğerlerinin yaptığı çalışmanın sonucunda genç bireylerin şu anda ya da daha önce yaşlıyla yaşamaları ile yaşlı ayrımcılığı arasında istatistiksel açıdan bir fark olmadığını bildirmişlerdir (Aşiret, Kaymaz ve Akyar, 2017). Benzer bir sonuç Gürel’in, Demir ve diğerlerinin yaptıkları çalışmalarda da yer almaktadır (Demir ve diğerleri, 2016; Gürel, 2019). Rababa ve diğerlerinin yaptıkları çalışmada yaşlıyla birlikte yaşamak ile yaşlı ayrımcılığı tutumu arasında istatistiksel anlamlılık olduğunu bildirmişlerdir (Rababa ve diğerleri, 2020). Altay ve Aydın’ın çalışmasında ise yaşlı ile yaşayan bireylerin sosyal yaşamını yaşının sınırladığını bildirmişlerdir (Altay ve Aydın, 2015). Yapılan çalışmalar gösteriyor ki elde edilen verilerde farklılıklar mevcuttur. Bizim çalışmamızda ise yaşının kişinin sosyal yaşamını sınırladığını düşünen grup yaşlı ile yaşamayan gruptur ve yaşlı ile yaşayan grubun yaşlıya yönelik olumlu bir tutum sergilediği belirlenmiştir.

Yaşlı bireyin yaşadığı yer ile öğrencilerin ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde, kendi evinde yaşayan yaşlı bireye yönelik olumsuz tutumun daha az olduğu ve istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ailede bakıma muhtaç yaşlı varlığında ise olumsuz tutumun daha yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Buna rağmen YATÖ toplam puan ortalaması bakıma muhtaç yaşlı varlığı durumunda yüksek olduğu yani yaşlı bireye yönelik olumlu tutum olduğu belirlenmiştir. Gürel’in çalışmasında yaşının yaşadığı yer ile yaşlıya yönelik tutum arasında anlamlı bir fark olmadığını bildirmiştir (Demir ve diğerleri, 2016). Sarı ve diğerlerinin çalışmasında yaşlı ile aynı evde yaşamak isteme durumunun yaşlıya yönelik tutumda herhangi bir etkisi olmadığını bildirmişlerdir (Baysal ve diğerleri, 2019). Alkaya ve diğerleri çalışmalarında yaşlıya bakım veren hemşirelik öğrencilerinin yaşlı tutumlarının olumlu olduğunu bildirmişlerdir (Ayaz Alkaya ve Birimoğlu Okuyan, 2017). Koç ve diğerlerinin çalışmasında yaşlı ile birlikte yaşamak isteyen hemşirelik öğrencilerinin olumlu tutum sergiledikleri sonucuna ulaşmışlardır (Koç ve diğerleri, 2020). Bakan ve diğerlerinin çalışmasında yaşlıya bakım veren öğrencilerin yaşlı tutumlarının değişmediğini bildirmişlerdir (Bakan, Arlı ve Varol, 2018). Çalışmamızda yaşının kendi evinde yaşaması daha az olumsuz tutumun olmasına neden olduğu bulunmuştur. Literatürde ise ya benzer sonuç bulunmuş ya da etkisi olmadığı belirtilmiştir.

Sınırlılık

Çalışmanın pandemi dönemine denk gelmesi, online eğitime geçilmesi nedeniyle evrenin tamamına ulaşamamıştır. Tek bir şehirde okuyan hemşirelik öğrencilerine uygulanmıştır.

SONUÇ

Araştırma grubumuzda öğrencilerin YATÖ toplam puan ortalaması 79.49±9.04 olarak değerlendirilmiştir. Ölçekten alınan puan arttıkça yaşlıya yönelik tutumun olumlu yönde değişmektedir. Bu bağlamda öğrencilerimizin yaşlıya yönelik tutumlarının olumlu olduğu düşünülebilir. Elde edilen sonuçlar hemşirelik öğrencilerine genellenebilir. Geriatri dersi alan öğrencilerin yaşlıya yönelik tutumlarının olumlu olduğu bildirilmiştir. Bu nedenle ulusal çekirdek müfredat programında geriatri dersine yer verilmesi önerilmektedir.

Çalışmaya katılım sağlayan öğrenciler klinik uygulamalarda yaşlılara da bakım vermişlerdir. Ve bu süreçten sonra ki dönemlerde de yaşlılara bakım sağlayacakları için öğrencilerde yaşlıya yönelik olumlu tutum geliştirmek için müdahaleler ve müdahale çalışmaları önerilebilir. Aynı zamanda öğrenci klinikte yaşlı ile karşılaştığı zaman yaşadığı sorunlar, iletişim engelleri, bu sorunlarla başa çıkma yöntemlerine yönelik nitel çalışmalar yapılması ve sonuçlarına yönelik önlemler alınması yaşlıya yönelik olumlu tutum geliştirilmesine yardımcı olacağı için önerilmektedir.

Yazar Katkıları

Fikir ve tasarım: A.K. Veri toplama: A.K. Veri analizi ve yorumlama: A.K., E.T. Makale yazımı: E.T. Eleştirel inceleme: A.K., E.T.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.

Finansman: Yazarlar çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

KAYNAKLAR

- Altay, B., Aydın, T. (2015). Evaluation of the attitudes of nursing students towards ageism/Hemşirelik öğrencilerininin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi. *Journal of Education and Research in Nursing*, 12(1), 11-19. doi:10.5222/HEAD.2015.011
- Asiret, G.D., Kaymaz, T., Akyar, I. (2017). Ageism attitude towards elderly: young perspective. *International Journal of Caring Sciences*, 10(2), 819. Erişim adresi: http://www.internationaljournalofcaringsciences.org/docs/20_asiret_original_10_2.pdf
- Ayaz Alkaya, S., Birimoğlu Okuyan, C. (2017). Hemşirelik öğrencilerininin yaşlı bireylere yönelik tutumları. *Journal of Hacettepe University Faculty of Nursing*, 4(1), 43-52. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/330343>
- Bahadır-Yılmaz, E. (2018). The relationship between nursing students' professional values and their attitudes towards the elderly people: a cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 70, 8-12. doi: 10.1016/j.nedt.2018.08.007
- Bakan, A.B., Arlı, S.K., Varol, E. (2018). Identification of nursing students' attitudes toward older people. *Contemporary Nurse*, 54(3), 284-292. doi: 10.1080/10376178.2018.1501276
- Baysal, E., Sarı, D., Taşkıran, N., Acar, E., Akyıl, R.Ç. (2019). Hemşirelik öğrencilerininin yaşlı bireylere yönelik tutumları ve empatik yaklaşım becerileri. *SDÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(2), 80-87 doi: 10.22312/sdusbed.490498
- Buz, S. (2015). Yaşlı bireylere yönelik yaş ayrımcılığı. *Electronic Journal Of Social Sciences*, 14(53). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/70604>
- Dahlke, S.A., Phinney, A., Hall, W.A., Rodney, P., Baumbusch, J. (2015). Orchestrating care: nursing practice with hospitalised older adults. *International Journal of Older People Nursing*, 10(4), 252-262. doi: 10.1111/opn.12075
- Demir, G., Bicer, S., Bulucu-Böyüksoy, G.D., Özen, B. (2016). Attitudes of nursing students about ageism and the related factors. *International Journal of Caring Sciences*, 9(3), 900-908. Erişim adresi: http://www.internationaljournalofcaringsciences.org/docs/18_demir_original_9_3.pdf
- Demiray, T., Dal Yılmaz, Ü. (2017). Opinions of the nursing students on ageism. *İstanbul Med J*, 18, 7-12. doi: 10.5152/imj.2017.02997
- Gipe, K., Kerstein, S.J. (2018). Let us be fair to 5-year-olds: priority for the young in the allocation of scarce health resources. *Public Health Ethics*, 11(3), 325-335. doi: 10.1093/phe/phy007
- Gould, O. N., MacLennan, A., Dupuis-Blanchard, S. (2012). Career preferences of nursing students. *Canadian Journal On Aging/La Revue Canadienne Du Vieillessement*, 31(4), 471-482. doi: 10.1017/S0714980812000359
- Gürel, T.Y. (2019). Hemşirelik öğrencilerininin yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumları ve etkileyen faktörler. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*, 11(4), 381-389. doi: 10.5336/nurses.2019-65924

- Güven, Ş., Muz, G.U., Ertürk, N.E. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve bu tutumların bazı değişkenlerle ilişkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15(2), 99-105. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/29600>
- Higgins, I., Der Riet, P.V., Slater, L., Peek, C. (2007). The negative attitudes of nurses towards older patients in the acute hospital setting: a qualitative descriptive study. *Contemporary Nurse*, 26(2), 225-237. doi: 10.5172/conu.2007.26.2.225
- Holroyd, A., Dahlke, S., Fehr, C., Jung, P., Hunter, A. (2009). Attitudes toward aging: implications for a caring profession. *Journal Of Nursing Education*, 48(7), 374-380. doi: 10.3928/01484834-20090615-04
- Kagan, S.H. (2020). User engagement in research as a tool for dismantling ageism. *Research In Gerontological Nursing*, 13(5), 226-227. doi: 10.3928/19404921-20200903-01
- Kim, I.H., Noh, S., Chun, H. (2016). Mediating and moderating effects in ageism and depression among the Korean elderly: the roles of emotional reactions and coping responses. *Osong public health and research perspectives*, 7(1), 3-11. doi: 10.1016/j.phrp.2015.11.012
- Koc, M., Kissal, A., Cital, R., Onder, Y. (2020). Attitudes of nursing and medical school students towards ageism. *Medicine*, 9(4), 848-855. doi: 10.21547/jss.256713
- Krütli, P., Rosemann, T., Törnblom, K.Y., Smieszek, T. (2016). How to fairly allocate scarce medical resources: ethical argumentation under scrutiny by health professionals and lay people. *Plos One*, 11(7), E0159086. doi: 10.1371/journal.pone.0159086
- Levy, B. (2009). Stereotype embodiment: a psychosocial approach to aging. *Current Directions in Psychological Science*, 18(6), 332-336. doi: 10.1111/j.1467-8721.2009.01662.x
- Levy, B.R. (2017). Age-stereotype paradox: opportunity for social change. *The Gerontologist*, 57(Suppl_2), S118-S126. doi: 10.1093/geront/gnx059
- Liu, Y.E., Norman, I.J., While, A.E. (2013). Nurses' attitudes towards older people: A systematic review. *International Journal of Nursing Studies*, 50(9), 1271-1282. doi: 10.1016/j.ijnurstu.2012.11.021
- Mohammed, R.F., Omar, A.A.A. (2019). Knowledge about elderly care and its relation to ageism attitude among undergraduate nursing students. *American Journal of Nursing*, 7(1), 73-78. doi: 10.12691/ajnr-7-1-10
- Officer, A., Schneiders, M.L., Wu, D., Nash, P., Thiyagarajan, J.A., Beard, J.R. (2016). Valuing older people: time for a global campaign to combat ageism. *Bulletin of the World Health Organization*, 94(10), 710. doi: 10.1016/j.ijnurstu.2012.11.021
- Olak, A., Tümer, A. (2018). Hemşirelik 1. ve 4. Sınıf öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(14), 53-67. doi: 10.26466/opus.337355
- Özdemir, Ö., Bilgili, N. (2014). Sağlık hizmetlerinde yaşlı ayrımcılığı. *Gülhane Tıp Dergisi*, 56(2), 128-131. doi: 10.5455/gulhane.32088
- Rababa, M., Al-Dwaikat, T., Almomani, M.H. (2020). Assessing knowledge and ageist attitudes and behaviors toward older adults among undergraduate nursing students. *Gerontology & Geriatrics Education*, 42(3), 347-362. doi: 10.1080/02701960.2020.1827398
- Swanlund, S., Kujath, A. (2012). Attitudes of baccalaureate nursing students toward older adults: a pilot study. *Nursing Education Perspectives*, 33(3), 181-183. doi: 10.5480/1536-5026-33.3.181
- Tunçay, G.Y. (2020). Toplumda yaşa bağlı ayrımcılık. *Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1-5. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/950479>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2021). İstatistiklerle Yaşlılar, 2020 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İstatistiklerle-Yaşlılar-2020-37227>. Erişim Tarihi: 03.03.2022
- WHO. (2020). Decade of healthy ageing <https://www.who.int/ageing/decade-of-healthy-ageing>. Erişim Tarihi: 12.11.2021